

Mednarodna perspektiva Afriške unije na nemirni afriški celini

The international perspective of the African Union on the troubled African continent

Povzetek

Afriška unija kot osrednji afriški forum za spodbujanje večstranskega sodelovanja, miru, varnosti in trajnostnega razvoja ima pomembno vlogo v mednarodnih odnosih. Ustanovljena je bila kot naslednica Organizacije afriške enotnosti in združuje vseh 55 suverenih afriških držav ter predstavlja primer mednarodnega sodelovanja. V prispevku analiziramo sestavo Afriške unije, njene politike, dosežke in izzive ter kritično ovrednotimo njen vpliv na oblikovanje globalnega reda in regionalno integracijo. Pri tem kvalitativno raziskujemo tudi njen prispevek k vzdrževanju mednarodnega reda, njeno spoprijemanje z globalnimi izzivi in zavzemanje stališč v mednarodnih odnosih. S takim raziskovalnim pristopom jo prepoznavamo kot ključnega akterja, ki ne zastopa le interesov afriških držav na svetovnem odru, temveč tudi aktivno sodeluje pri oblikovanju mednarodnih norm in politik, zavzemanju za mir in varnost, promociji demokracije, človekovih pravic ter trajnostnega razvoja.

Ključne besede: *Afriška unija, mednarodni odnosi, svetovni mednarodni red, mir in varnost, trajnostni razvoj, regionalna integracija.*

Abstract

As Africa's central forum for promoting multilateral cooperation, peace, security and sustainable development, the African Union plays an important role in international relations. Established as the successor to the Organisation of African Unity, the African Union brings together all 55 sovereign African states and is an outstanding example of international cooperation. This paper analyses the structure of the AU and its policies, achievements and challenges,

and critically evaluates its impact on building the global order and on regional integration. In addition, the paper explores, from a qualitative perspective, the African Union's contribution to maintaining international order, its engagement with global challenges, and its position-taking in international relations. Through this research approach, the African Union is recognized as a key actor which not only represents the interests of African countries on the world stage, but also actively participates in the shaping of international norms and policies, in advocacy for peace and security, and in the promotion of democracy, human rights, and sustainable development.

Key words: *African Union, international relations, global international order, peace and security, sustainable development, regional integration.*

1 Uvod

V sodobnem svetu, kjer se zaradi vplivov globalizacije in čezmejnih izzivov meje med državami vse bolj brišejo, je vloga mednarodnih organizacij pri oblikovanju meddržavnih odnosov in svetovnega reda vse bolj pomembna. Afriška unija (AU) izstopa kot ena izmed vodilnih afriških regionalnih organizacij, ki s postopnim utrjevanjem pomembnosti afriške celine na svetovnem prizorišču pridobiva pomemben vpliv na svetovno mednarodno politiko in odnose. Ustanovljena je bila kot naslednica Organizacije afriške enotnosti (OAE) in predstavlja osrednji forum za spodbujanje večstranskega sodelovanja, miru, varnosti in trajnostnega razvoja na afriški celini ter v mednarodnem okolju. Kot regionalna organizacija, ki združuje vseh 55 suverenih afriških držav, je izjemen primer mednarodnega sodelovanja, ki presega zgolj ekonomske ali politične interese in se spoprijema z izzivi ter priložnostmi, ki so značilni zgolj za Afriko. V preteklih raziskavah so avtorji analizirali različne vidike njenega delovanja, ki so ključni za razumevanje njenega vpliva na mednarodni varnostni red. Hernando de Larramendi in Tomé-Alonso (2017) jo osvetlujeta kot akterja v mednarodnih diplomatskih odnosih, ki prispeva k večji vidnosti Afrike v globalni perspektivi. Leshoele (2020), Magoke in Öke (2023) raziskujejo pobude AU za regionalno integracijo, ki so temelj za krepitev afriškega gospodarstva, avtonomije in mednarodnega sodelovanja. Nte (2020) proučuje problematiko naslavljanja človekovih pravic in demokratizacije v državah AU. Tieku (2019) poudarja njene institucije za učinkovitejše globalno delovanje. Vpogled v njene pravne temelje in institucionalne mehanizme predstavlja Udombana (2002) z analizo pravnih instrumentov in strukturnih reform, ki so ključne za operativno učinkovitost AU v mednarodnem okolju.

Prispevek se osredotoča na vlogo AU v mednarodnih odnosih, zlasti na njeno delovanje kot mednarodne organizacije, ki vpliva na oblikovanje globalnega reda, spodbuja regionalno integracijo in sodelovanje ter zagotavlja platformo za skupno afriško zunanjo politiko. Proučevanje AU obsega njeno sestavo in politike, dosežke, izzive in strategije ter njen vpliv na globalne politične, ekonomske in socialne dinamike. Namen proučevanja je razumeti in oceniti, kako unija prispeva k oblikovanju in vzdrževanju mednarodnega reda, kako se spoprijema z regionalnimi in globalnimi izzivi ter kako njene politike in pobude vplivajo na mednarodne odnose in globalne politične dinamike. Raziskava jo osvetljuje kot ključnega akterja, ki ne zastopa le interesov afriških držav na svetovnem odru, temveč tudi aktivno sodeluje pri oblikovanju mednarodnih norm in politik.

Raziskovalno vprašanje, ki nam bo pomagalo kot vodilo za proučevanje pomena AU za mednarodne odnose, se glasi, kakšno vlogo in pomen ima Afriška unija v svetovnem mednarodnem redu. Vprašanje odpira veliko različnih podmen, od AU kot mediatorja v regionalnih konfliktih, njenega prispevka k ekonomskemu razvoju in integraciji, do njenega vpliva na oblikovanje globalnih politik v zvezi s človekovimi pravicami, demokratizacijo in okoljskimi vprašanji. Prispevek temelji na kvalitativnih metodah ter analizi primarnih in sekundarnih pisnih virov. Metode kompilacije, deskripcije in sinteze so bile uporabljene za kvalitativno analizo vloge AU ter njenih politik in potekajočih reform. Pri proučevanju AU in njenega prispevka v mednarodnem okolju smo se oprli tudi na induktivno metodo.

2 Pojem in vloga mednarodnih organizacij

Da bi lahko raziskali vlogo AU kot mednarodne organizacije v mednarodnem redu, moramo najprej opredeliti pojem mednarodne organizacije. V današnjem svetu si je nemogoče predstavljati, da bi posamezne družbene skupine živele ločeno in izolirano od preostalega sveta, zlasti tiste, ki jih povezujejo skupni interesi, kultura, zgodovina, jezik. Kadar takšne skupine predstavljajo subjekte v mednarodnem okolju, tem interakcijam rečemo mednarodni odnosi, skupnosti, v kateri delujejo subjekti, pa mednarodna skupnost. Petrič (2022, 79) opredeljuje mednarodno skupnost oziroma njeno sestavo kot skupnost subjektov, akterjev, ki v mednarodnem življenju delujejo in vzpostavljajo odnose po lastni volji. Namen odnosov, ki se vzpostavljajo med subjekti v mednarodni skupnosti, je, da nekatere v državi organizirane družbe delujejo nasproti širšemu in ožjemu mednarodnemu okolju, da bi uresničevale svoje materialne in nematerialne interese ter tako

vplivale nanj, bodisi da spreminjajo realnosti v mednarodni skupnosti bodisi se jim prilagajajo (Benko, 1996, 221). Tako Petrič (2022, 39) mednarodne odnose opredeljuje kot celoto odnosov, in sicer političnih, pravnih, ekonomskih in drugih, ki jih država ima ali vzpostavlja z drugimi subjekti, ki delujejo v mednarodni skupnosti, predvsem z drugimi državami. Tradicionalno so nacionalne države eden izmed subjektov v mednarodnih odnosih. V mednarodni skupnosti pa delujejo tudi drugi subjekti, kot so mednarodne (medvladne) organizacije, nevladne mednarodne organizacije, multinacionalne korporacije, intranacionalne entitete, ekстранacionalne entitete, mednarodne koalicije in tudi posamezniki (Petrič, 2022, 79; Singer 1969, 21–28 v Benko, 1996, 22). Za vse akterje je značilno, da z lastno voljo, lastnimi odločitvami in delovanjem vstopajo v mednarodna dogajanja (Petrič, 2022, 79). Vstopanje nedržavnih akterjev v polje mednarodne skupnosti je zameglilo jasno opredelitev mednarodnih akterjev in pojma mednarodnih organizacij, saj v nekaterih mednarodnih organizacijah nedržavni akterji nastopajo kot soustanovitelji ali člani. Ne glede na vstopanje nedržavnih akterjev v polje mednarodnih odnosov pa je opredelitev mednarodnih organizacij jasna. Komisija za mednarodno pravo Združenih narodov (ZN) opredeljuje mednarodno organizacijo kot organizacijo, ustanovljeno s pogodbo ali drugim instrumentom, ki ga ureja mednarodno pravo in ima svojo mednarodno pravno osebnost (Komisija za mednarodno pravo, 2011). Čeprav lahko mednarodne organizacije v praksi kot člane poleg držav vključujejo tudi druge subjekte, Türk (2015, 247) poudarja, da so mednarodne organizacije samo organizacije, ki so jih ustanovile države, torej so to medvladne organizacije. Avtor (2015, 107) navaja tri značilnosti mednarodnih organizacij: (a) mednarodno organizacijo ustanovijo države, (b) mednarodna organizacija se ustanovi z mednarodno pogodbo in (c) mednarodna organizacija ima lastno pravno osebnost, ki je ločena od pravnih osebnosti držav članic. Praksa sicer kaže, da države ustanavljajo mednarodne organizacije tudi brez pravno zavezujočih pogodb. Roger in Rowan (2022, 9) na primer delita mednarodne organizacije na »uradne« in »neuradne« mednarodne organizacije. Uradne mednarodne organizacije opredelita podobno kot Türk kot tiste, ki so jih ustanovile države, imajo sekretariat ali izkazujejo kakšno drugo obliko institucionalizacije in so oblikovane na podlagi mednarodno priznanega sporazuma. Neuradne mednarodne organizacije teh lastnosti nimajo. Avtorja (2022, 12) sicer priznavata, da je takšna tipologija medvladnih organizacij kot neuradnih zaradi novejših trendov ustanavljanja medvladnih organizacij neaktualna. Koremenos, Lipson in Snidal (2001, 762) opredeljujejo mednarodno organizacijo kot izrecno ureditev, dogovorjeno med mednarodnimi akterji, ki

predpisuje, prepoveduje in/ali pooblašča vedenje. Pri tem avtorji (2001, 763) priznavajo, da zaradi sodobnih trendov ustanavljanja in delovanja mednarodnih organizacij iz opredelitev kot ustanovitelje mednarodnih organizacij namenoma izpuščajo države, saj imajo nedržavni subjekti vedno večjo vlogo pri vplivanju na nastajanje in delovanje mednarodnih organizacij. Türk razvršča mednarodne organizacije na podlagi petih meril. Prvo je širina članstva, pri čemer so lahko organizacije univerzalne, regionalne ali pa organizacije zainteresiranih držav zaradi različnih ekonomskih, političnih ali drugih interesov. Drugo merilo je odprtost oziroma možnost članstva, pri čemer mednarodne organizacije deli na odprte (ki jih danes ni) in polodprte. Naslednje merilo je trajnost, pri čemer je večina subjektov ustanovljenih za nedoločen čas, začasnost pa je prej izjema. Četrto merilo je delovno področje, kot je politično, varnostno, tehnično, finančno, ekonomsko itn. Zadnje merilo je narava pooblastil, pri čemer ima večina mednarodnih organizacij posvetovalno vlogo, nekaj izjem pa lahko sprejema obvezujoče sklepe ali neposredno zakonodajo (2015, 251–252). Drugi avtorji uporabljajo tudi drugačne delitve. Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj na primer deli mednarodne organizacije v smislu definicije Komisije za mednarodno pravo v tri široke kategorije – medvladne organizacije, nadvladne mreže in zasebne organizacije za določanje standardov (2019, 3–4). Medvladne organizacije so klasične mednarodne organizacije, ustvarjene s pogodbo ali drugim pravnim instrumentom. Njihovi polnopravni člani so predvsem države in v nekaterih primerih druge mednarodne organizacije ali celo nevladni akterji. Nadvladne mreže so novejšje organizacije, ki se od medvladnih razlikujejo po članstvu, pravni podlagi in naravi svojih odločitev. Značilno vključujejo specializirane enote nacionalnih vlad (predvsem ministrstva in regulativne agencije), pa tudi nevladne akterje, kot so zasebne sektorske organizacije ali tehnični strokovnjaki. Ustanovljene so s prostovoljnimi sporazumi med regulatorji in se običajno opisujejo kot »mreže« zaradi sproščenih medsebojnih povezav. Sprejemajo nezavezujoče pravne odločitve in se običajno zanašajo na članske agencije, da sprejemajo odločitve v okviru svojih pristojnosti. Zasebne organizacije za določanje standardov so običajno ustanovljene skladno z nacionalnim pravnim redom in so sestavljene iz nevladnih akterjev ter vladnih agencij. Danes te igrajo vse pomembnejšo vlogo, zlasti tiste, ki jih je mogoče šteti za mednarodne standardizacijske organe (OECD, 2019, 4).

Vzroki za povezovanje držav v mednarodne organizacije so zelo raznovrstni. Podobno raznovrstni so tudi vloge, pomen in cilji mednarodnih organizacij. Vsekakor pa ne gre prezreti dejstva, da so mednarodne organizacije ključni

akterji v sodobnem mednarodnem sistemu, ki omogočajo državam sodelovanje pri reševanju globalnih izzivov. Realizem jih vidi kot orodja močnejših držav za uveljavljanje interesov, poudarjajoč anarhično naravo mednarodnih odnosov, medtem ko liberalizem poudarja njihovo vlogo pri spodbujanju mednarodnega sodelovanja in vzpostavljanju globalnega reda, opirajoč se na večstransko sodelovanje za mirno reševanje sporov. Konstruktivizem gre še dlje v prepričanju, da mednarodne organizacije oblikujejo norme, vrednote in pričakovanja, ki opredelijo mednarodne odnose, ter prispevajo k spremembam v zaznavanju interesov in identitet držav. Ne glede na teoretični okvir je jasno, da imajo mednarodne organizacije nenadomestljivo vlogo pri oblikovanju globalnega reda, spodbujanju sodelovanja in reševanju čezmejnih izzivov. Delujejo kot platforme za skupen dialog, koordinacijo dogovorjenih politik in so kreatorji globalnih norm, kar je ključno za vključujoč, integriran in uspešen svetovni sistem.

3 Afriška unija

3.1 Zgodovina

Države afriške celine so po dekolonizaciji prepoznale prednosti, ki jih prinaša mednarodno sodelovanje v okviru mednarodnih organizacij. Prva mednarodna organizacija na kontinentu je bila OAE. Petindvajsetega maja 1963 so se v Adis Abebi v Etiopiji sestali voditelji 32 neodvisnih afriških držav in podpisali listino, s katero so ustanovili prvo afriško celinsko institucijo po pridobitvi neodvisnosti afriških držav. Podlaga za ustanovite organizacije je bila vseafriško gibanje, ideja za združeno in svobodno Afriko, ki bi sama krojila svojo usodo. Vseafriška ideja je izvirala iz ZDA in je črpala svoj navdih iz šestdesetih letih dvajsetega stoletja z ustanovitvijo Unije afriških držav, zgodnje konfederacije, ki jo je postavil Kwame Nkrumah. Ustanovitelji OAE so v listini organizacije poudarili pomen svobode, enakosti, pravice in dostojanstva za uresničevanje pravic afriških narodov. Organizacija je imela namen promovirati sodelovanje na področju ekonomije, kulture, znanosti in tehnologije. Poudarjena je bila potreba po razvijanju medsebojnega razumevanja in spodbujanju sodelovanja med afriškimi državami v duhu bratstva in solidarnosti, ki presega etnične in nacionalne razlike. Glavni cilji OAE so bili odpraviti preostale ostanke kolonizacije in apartheida, spodbujati enotnost in solidarnost med afriškimi državami, koordinirati in okrepiti sodelovanje za razvoj, varovati suverenost in ozemeljsko celovitost držav članic ter spodbujati mednarodno sodelovanje. Devetega septembra 1999 so voditelji držav in vlad OAE izdali Sirtejsko deklaracijo, ki je pozvala k ustanovitvi AU. OAE je bila uradno razpuščena 9. julija 2002 med zadnjim (38.) rednim zasedanjem

skupščine OAE v Durbanu v Južnoafriški republiki (African Union, 2024a; South African History Online, 2024; Udombana, 2002, 71).

Pred svojo razpustitvijo je OAE 11. julija 2000 sprejela odločitev, ki je zaznamovala novo poglavje v zgodovini afriškega povezovanja – ustanovitev Afriške unije. Akt o ustanovitvi nove organizacije je bil ratificiran in začel veljati 26. maja 2001. Prve korake je AU izvedla s prvim zasedanjem skupščine 9. in 10. julija 2002 v Durbanu v Južnoafriški republiki. Ta pomembna prelomnica je vseh 53 nekdanjih članic OAE pritegnila k novemu pristopu k skupnim prizadevanjem afriških držav za večjo integracijo in enotnost, ki bo presegel boj proti kolonializmu in apartheidu svojega predhodnika. Nov zagon naj bi prinesel tudi večjo željo po spodbujanju gospodarskega razvoja in rasti na celini. Z ustanovitvijo AU je OAE prenehala delovati kot krovna mednarodna organizacija za afriško celino. (African Union, 2024a; African Union Commission, 2023, 16; Udombana, 2002, 72.) Po ustanovitvi sta se AU pridružili še dve članici, Južni Sudan in Maroko. Maroko je bil član OAE od leta 1963, vendar je leta 1984 iz organizacije izstopil, ker je ta v svojo organizacijo leta 1982 sprejela Demokratično arabsko republiko Saharo, s katero ima Maroko ozemeljski spor. Leta 2017 se je Maroko spet pridružil AU (African Union Commission, 2023, 5–6; Larramendi in Tomé-Alonso, 2017, 229). Tako AU danes obsega vseh 55 držav afriške celine, od katerih je 54 mednarodno priznanih članic Združenih narodov (ZN), in Demokratično arabsko republiko Saharo, ki pa ni polnopravno priznana članica mednarodne skupnosti in ZN (Združeni narodi, 2024). Trenutno je nekaj članic organizacije tudi suspendiranih, saj akt AU predvideva, da vlade, ki pridejo na oblast z neustavnimi načini, naj ne bi sodelovale pri odločanju organizacije (Udombana, 2002, 79). Sedež AU je v Adis Abebi v Etiopiji (African Union, 2024a).

3.2 Vizija in cilji

Afriško unijo vodi vizija integrirane, uspešne in miroljubne Afrike, ki jo poganjajo njeni lastni državljani, in predstavlja dinamično silo na globalnem prizorišču (African Union, 2024a). Ustanovni akt nove mednarodne organizacije jo je opredelil kot politično, ekonomsko in socialno organizacijo, pravno naslednico OAE, ki je prevzela njene pravice, pooblastila in obveznosti. Določbe akta so večinoma posplošene in puščajo veliko prostora za poznejše urejanje podrobnosti. Akt AU je večinoma modeliran po vzoru EU, hkrati pa povzema določbe Afriške gospodarske skupnosti. Kljub temu pomeni listina pomemben napredek pri premiku celinske afriške mednarodne organizacije od boja proti

kolonializmu in apartheidu do poudarjanja sodelovanja in integracije celine na političnem, socialnem in ekonomskem področju (Udombana, 2002, 73–74). Tudi na področju ciljev organizacije je AU naredila napredek in sedem ciljev OAE nadgradila v 17 ciljev, ki obsegajo krepitev enotnosti in solidarnosti med afriškimi državami, spodbujanje suverenosti, politične in socioekonomske integracije ter zagovarjanje skupnih stališč na mednarodnem prizorišču. AU si prizadeva za spodbujanje miru, varnosti, demokratičnih načel, človekovih pravic ter ekonomskega in kulturnega razvoja. Cilji vključujejo tudi sodelovanje z mednarodnimi partnerji za izboljšanje zdravstvenih razmer, učinkovitejšo udeležbo žensk v družbenih procesih, koordinacijo politik v trgovini, obrambi in zunanji politiki ter vključevanje afriške diaspore v gradnjo unije (African Union Commission, 2023, 15).

3.3 Simboli

Grb AU sestavljajo štirje elementi. Palmovi listi, ki poganjajo na vsaki strani zunanje krožnice, predstavljajo mir. Zlata krožnica simbolizira bogastvo Afrike in svetlo prihodnost. Preprost zemljevid Afrike brez meja v notranjem krogu označuje afriško enotnost. Majhni prepleteni rdeči obroči na dnu emblema predstavljajo afriško solidarnost in kri, prelito za osvoboditev Afrike. Zastava organizacije je temno zelen zemljevid afriške celine na belem soncu, obdan s krogom peterokrakih zlatih zvezd na temno zelenem polju. Zelena podlaga simbolizira upanje Afrike, 55 zvezd pa predstavlja države članice. Himna AU je »Vsi se združimo in skupaj praznujmo«. Uradni jeziki in vseh njenih institucij so arabščina, angleščina, francoščina, svahili, portugalsščina, španščina in kateri koli drug afriški jezik. Delovni jeziki AU so arabščina, angleščina, francoščina, svahili, portugalsščina in španščina (African Union Commission, 2023, 16–17).



Slika 1: Simboli Afriške unije (vir: African Union, 2024a)

3.4 Organi

Ustanovitveni akt AU izrecno navaja glavne organe organizacije: skupščino, izvršni svet, svet stalnih predstavnikov, komisijo, vseafriški parlament, sodišče, specializirane tehnične odbore, ekonomski, socialni in kulturni svet ter finančne institucije. Skupščina ima skladno z določili akta pristojnost, da ustanovi kateri koli drug organ unije. V praksi se je pokazalo, da so se razna telesa OAE in Afriške gospodarske skupnosti, ki z ustanovnim aktom AU niso bila predvidena v organizaciji, ustanovila naknadno (Udombana, 2002, 84).

Afriška unija v praksi deluje prek vrhovnih srečanj, intenzivnih sestankov visokih institucij, ki se zaključijo s srečanjem voditeljev držav in vlad. Najprej se sestane svet stalnih predstavnikov, nato izvršni svet in na koncu skupščina voditeljev držav in vlad. Kot v večini mednarodnih organizacij številni predstavniki na nižji ravni pripravljajo temelje za pogajalce in odločevalce ter tako zagotovijo, da so vprašanja obravnavana na vsaki ravni oblasti in da skupščina voditeljev držav in vlad prejme najboljše pripravljene dokumente, da lahko sprejme najboljše odločitve.

Skupščina AU je najvišji in najvplivnejši organ unije. Sestavljajo jo voditelji držav in vlad vseh 55 članic. Skupščina določa politike unije, postavlja prioritete, sprejema letni program in nadzira izvajanje politik ter odločitev. Izvoli predsednika in namestnika predsednika komisije unije, določa komisarje, njihove funkcije in mandate, sprejema nove člane v unijo, sprejema proračun, odloča o pomembnih zadevah, spreminja ustanovni akt in odobrava sestavo, funkcije in pravilnike komisije. Lahko ustanovi katero koli komisijo ali delovno skupino in delegira svoje pristojnosti drugim organom unije. Skupščina se običajno sestaja vsaj enkrat letno na redni seji in na izrednih sejah na zahtevo države članice, ki jo odobrita dve tretjini držav članic. Sestaja se na sedežu unije. Na vabilo držav članic se lahko sestaja tudi drugje¹. Odločitve sprejema s konsenzom, ali če konsenz ni mogoč, z dvetretjinsko večino glasov držav članic, ki imajo pravico do glasovanja. Predsednik skupščine, ki je izvoljen za obnovljiv enoletni mandat, je običajno vodja države ali vlade, ki ga izvolijo kolegi na običajni seji prejšnjega leta. Kot del prizadevanj za institucionalno reformo je skupščina sklenila, da bo za zagotovitev kontinuitete in učinkovitega sprejemanja odločitev vzpostavljena ureditev trojke med odhajajočimi, trenutnimi in prihajajočimi predsedniki. To

¹ Afriška unija je odpravila večkrat kritizirano prakso OAE, ki je določala, da se za vodjo OAE izvoli voditelj države oziroma vlade države, ki gosti srečanje. V preteklosti so zaradi takega pravila OAE za vodenje organizacije že izvolili diktatorje ali kako drugače mednarodno sporne voditelje.

pomeni tudi izbiro prihodnjega predsednika eno leto vnaprej (African Union Commission, 2023, 32–40; Udombana, 2002, str. 87–88).

Izvršni svet koordinira in sprejema odločitve o politikah na področjih skupnega interesa držav članic ter je odgovoren skupščini. Sestavljen je iz zunanjih ministrov ali drugih ministrov oziroma organov, ki jih določijo vlade držav članic. Ključne funkcije izvršnega sveta vključujejo pripravo dnevnega reda sej in osnutkov odločitev za obravnavo na skupščini. Izvršni svet sprejema odločitve s konsenzom, ali če to ni mogoče, z dvetretjinsko večino glasov držav članic. Za kvorum na katerem koli sestanku izvršnega sveta je potrebna prisotnost dveh tretjin članov AU. Izvršni svet se sestaja vsaj dvakrat letno na redni seji, običajno pred vrhom skupščine. Izvršni svet se sestaja na sedežu unije. Na vabilo držav članic se lahko sestaja tudi drugje. Seje so zaprte za javnost, razen če izvršni svet odloči drugače. Izvršni svet ima štiri pododbore: odbor ministrov za kandidature, odbor ministrov za izzive ratifikacije/pristopa in izvajanja pogodb OAE/AU, odbor ministrov za ocenjevalno lestvico in odbor ministrov za Agendo 2063 (African Union Commission, 2023, 42–47).

Svet stalnih predstavnikov sestavljajo stalni predstavniki pri AU in drugi pooblaščenca držav članic. Opravlja vsakodnevne naloge AU v imenu skupščine in izvršnega sveta. O svojem delu poroča izvršnemu svetu, pripravlja gradivo za njegovo delo in deluje po njegovih navodilih. Vse države članice AU so članice sveta. Nosilci funkcije služijo eno leto. Poleg uradnega urada tradicionalno zaseda še neformalni urad 15 držav članic, ki podpira priprave na seje skupščine. Svet stalnih predstavnikov ima pet pododborov: svetovalni pododbor za splošni nadzor in koordinacijo proračunskih, finančnih in administrativnih zadev, pododbor za proračunske zadeve, pododbor za revizijske zadeve, pododbor za ekonomske in trgovinske zadeve ter pododbor za sporazume o sedežih organov in državah gostiteljicah. Svet se običajno sestaja vsaj dvakrat mesečno na sedežu AU in ima redno sejo dvakrat letno. Lahko se sestaja tudi na izrednih sejah. Kvorum je dve tretjini celotnega članstva unije. Seje so zaprte, razen če se svet odloči drugače (African Union Commission, 2023, 50–61).

Komisija AU deluje kot sekretariat AU. Med njenimi glavnimi nalogami so zastopanje AU, branjenje njenih interesov, vlaganje predlogov za njene politične organe unije, izvajanje njihovih odločitev, varovanje ustanovnega akta unije in njenih drugih pravnih instrumentov, zagotavljanje operativne podpore organom unije, pomoč državam članicam pri izvajanju programov unije, priprava skupnih stališč unije in upravljanje statutarnega proračuna ter virov unije. Poudarek je

tudi na usklajevanju programov in politik unije z regionalnimi gospodarskimi skupnostmi ter zagotavljanju vključevanja spolnega vidika v vse programe in dejavnosti unije. Sestava komisije obsega predsednika, podpredsednika in šest komisarjev, ki jih podpira več kot tisoč zaposlenih. Mandati članov komisije trajajo štiri leta in so enkrat obnovljivi. Predsednik komisije, ki je glavni izvršni direktor in pravni zastopnik unije, je neposredno odgovoren izvršnemu svetu. Njegove naloge obsegajo vodenje sestankov komisije, spodbujanje ciljev unije, pripravo poročil, proračuna in strateških dokumentov ter upravljanje osebja. Podpredsednik pomaga predsedniku in vodi administracijo ter finance. Izvoljen je za štiriletni mandat, ki je enkrat obnovljiv, pri čemer ne sme biti iz iste regije kot predsednik komisije in od leta 2021 ne sme biti istega spola kot predsednik. Komisarji komisije pokrivajo področja: kmetijstvo, razvoj podeželja, modro ekonomijo in trajnostno okolje; gospodarski razvoj, trgovino, turizem, industrijo in minerale; izobraževanje, znanost, tehnologijo in inovacije; infrastrukturo in energijo; politične zadeve, mir in varnost ter zdravje, humanitarne zadeve in socialni razvoj. Komisija deluje v Adis Abebi v Etiopiji (African Union Commission, 2023, 92–108).

Vseafriški parlament je bil ustanovljen z namenom zagotoviti popolno udeležbo afriških ljudi v gospodarskem razvoju in integraciji celine. Namenjen je kot platforma, na kateri se državljani iz vseh afriških držav lahko vključujejo v razprave in odločanje o problemih in izzivih, s katerimi se srečuje celina. Parlament zaseda v Midrandu v Južni Afriki. Članov danes neposredno ne izvoli ljudstvo, temveč jih določajo zakonodajna telesa držav članic in člani zakonodajnih teles posameznih članic, ki so ratificirale zadnji protokol k ustanovnemu aktu AU². Končni cilj je, da postane parlament institucija s polnimi zakonodajnimi pooblastili, katere člane bi izvolili državljani držav članic po načelu splošne volilne pravice. Do takrat ima parlament svetovalne in posvetovalne pristojnosti ter pristojnosti nadzora nad proračunom AU. Trenutno veljavni protokol iz leta 2014 o sestavi parlamenta določa, da ima vsaka članica pet članov, od katerih morata biti dve ženski, ki ju izvoli nacionalni parlament države članice. Parlament ima deset stalnih odborov in enega nestalnega: odbor za izobraževanje, kulturo, turizem in človeške vire; odbor za sodelovanje, mednarodne odnose in reševanje konfliktov; odbor za spol, družino, mladino in osebe s posebnimi potrebami; odbor za monetarne in finančne zadeve; odbor za trgovino, carine in migracijske zadeve; odbor za zdravje, delo in socialne zadeve; odbor za promet, industrijo, komunikacije,

² Zadnji dostopen podatek o številu članov vseafriškega parlamenta je 202 iz 41 držav (Badejo, 2008, 45).

energijo, znanost in tehnologijo; odbor za pravila, privilegije in disciplino; odbor za pravosodje in človekove pravice; odbor za podeželsko gospodarstvo, kmetijstvo, naravne vire in okolje ter odbor za revizijo in javne račune. Parlament se mora sestati vsaj dvakrat letno na rednem zasedanju, ki lahko traja do enega meseca. Stalni odbori se sestajajo dvakrat letno in se lahko sestajajo pogosteje med parlamentarnimi zasedanji ali za nenačrtovane sestanke, ko se pojavi potreba (African Union Commission, 2023, 116–118).

Afriško sodišče za človekove pravice in pravice ljudstev ima pristojnost nad vsemi primeri in spori glede človekovih pravic in pravic ljudstev, ustanovnega protokola sodišča, ustanovnega akta AU in vprašanj mednarodnega prava. Odločitve sodišča so zavezujoče in lahko vključujejo naloge za odškodnino ali reparacije. Sodišče sprejema v obravnavo samo primere iz držav podpisnic ustanovnega protokola sodišča. Teh je bilo do septembra 2017 30. Sedež ima v Dodomi v Tanzaniji. Sestavlja ga enajst sodnikov, ki jih izvoli skupščina AU izmed afriških pravnikov, ki jih nominirajo države pogodbenice ustanovnega protokola. Izvoljeni so s tajnim glasovanjem za šestletni mandat, ki se lahko enkrat obnovi. Ne smejo biti iste narodnosti. Izvolijo predsednika, ki edini dela s polnim delovnim časom. Sodišče se sestane štirikrat letno ali na izrednih zasedanjih (African Union Commission, 2023, 126–128).

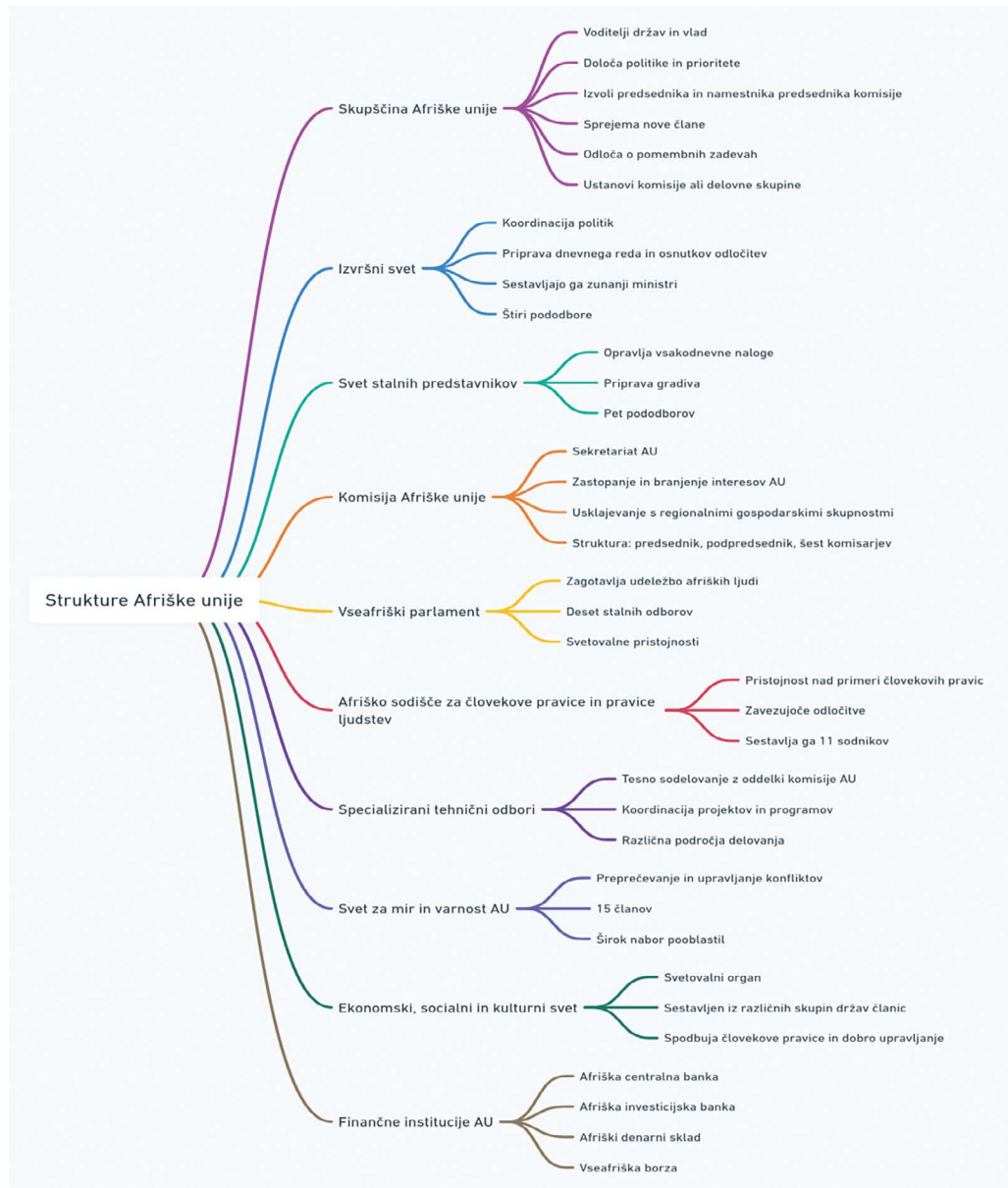
Specializirani tehnični odbori so organi unije, ki poročajo izvršnemu svetu. Namen odborov je tesno sodelovanje z oddelki komisije Afriške unije za zagotavljanje usklajevanja projektov in programov AU ter koordinacijo z regionalnimi ekonomskimi skupnostmi. Naloge odborov so, da pripravijo projekte in programe unije ter jih predložijo izvršnemu svetu v odobritev, zagotovijo nadzor, spremljanje in ocenjevanje izvajanja odločitev, skrbijo za koordinacijo in usklajevanje projektov in programov, izvršnemu svetu predložijo poročila in priporočila o izvajanju določb ustanovnega akta AU in izvajajo druge funkcije, ki so jim dodeljene za zagotavljanje izvajanja določb ustanovnega akta. Vsak odbor sestavljajo ministri in visoki uradniki držav članic, odgovorni za sektorje v okviru svojih pristojnosti. Štirje odbori se običajno sestajajo na redni seji enkrat letno, preostalih deset pa običajno enkrat na dve leti. Odbori prav tako sklicujejo izredne seje skladno s svojimi pravili. Unija ima odbore: specializirani tehnični odbor za finance, monetarne zadeve, ekonomsko planiranje in integracijo; specializirani tehnični odbor za socialni razvoj, delo in zaposlovanje; specializirani tehnični odbor za zdravje, populacijo in nadzor drog; specializirani tehnični odbor za pravosodje in pravne zadeve; specializirani tehnični odbor za mladino, kulturo in šport;

specializirani tehnični odbor za javno upravo, lokalno samoupravo, urbani razvoj in decentralizacijo; specializirani tehnični odbor za komunikacije in informacijsko-komunikacijsko tehnologijo; specializirani tehnični odbor za obrambo, varnost in zaščito; specializirani tehnični odbor za kmetijstvo, razvoj podeželja, vodo in okolje; specializirani tehnični odbor za izobraževanje, znanost in tehnologijo; specializirani tehnični odbor za trgovino, industrijo in minerale; specializirani tehnični odbor za spol in opolnomočenje žensk; specializirani tehnični odbor za migracije, begunce in notranje razseljene osebe; specializirani tehnični odbor za transport, infrastrukturo, medcelinsko in medregionalno infrastrukturo, energijo in turizem (African Union Commission, 2023, 64–70).

Svet za mir in varnost Afriške unije je ključni steber za mir in varnost, ustanovljen za preprečevanje, upravljanje in reševanje konfliktov. Ustanovila ga je skupščina, ki je nanj prenesla odgovornosti glede vprašanj miru in varnosti. Deluje kot sistem kolektivne varnosti in zgodnjega opozarjanja za hitre odzive na krize v Afriki. Ima širok nabor pooblastil, skupaj s preprečevanjem sporov in konfliktov, izvajanjem operacij za ustvarjanje miru in operacij za graditev miru, avtorizacijo operacij za podporo miru, uvedbo sankcij pri neustavnih spremembah vlad in izvajanjem skupne obrambne politike unije. Spodbuja tudi demokratične prakse, dobro upravljanje in človekove pravice ter sodeluje z regionalnimi mehanizmi in mednarodnimi organizacijami za spodbujanje stabilnosti. Sestavlja ga 15 članov z enakimi glasovalnimi pravicami, izvoljenih po načelu pravične regionalne zastopanosti. Sestaja se na stalnih sejah vsaj dvakrat mesečno. Odločitve sprejema na podlagi konsenza, ali če to ni mogoče, z večino glasov (African Union Commission, 2023, 72–74).

Ekonomski, socialni in kulturni svet je svetovalni organ, sestavljen iz različnih socialnih in poklicnih skupin držav članic AU. Njegov namen je zagotoviti mehanizem, s katerim lahko afriške organizacije civilne družbe aktivno prispevajo k politikam in programom unije. Pogosto ga imenujejo parlament civilne družbe. Izvaja svetovalne funkcije, podaja priporočila, spodbuja človekove pravice, pravno državo, dobro upravljanje in enakost spolov ter krepi partnerstva med AU in civilno družbo. Sestava sveta obsega generalno skupščino kot najvišje telo, urad s predsedujočim in namestniki, stalni odbor in sektorske odbore, ki odražajo tehnične oddelke komisije AU. Članstvo obsega civilnodružbene organizacije iz držav članic, regionalne in celinske organizacije, organizacije afriške diaspore ter izbrane organizacije. Generalna skupščina sveta se sestaja vsaki dve leti, pri čemer so odločitve sprejete na podlagi konsenza ali, če to ni mogoče, z

dv tretjinsko večino. Njegove funkcije vključujejo prispevanje svetovalnih mnenj k učinkovitemu prenašanju ciljev, načel in politik AU v konkretne programe ter ocenjevanje teh programov, opravljanje študij in podajanje priporočil iz perspektive civilne družbe, spodbujanje človekovih pravic, pravne države, dobrega upravljanja, demokratičnih načel, enakosti spolov in pravic otrok ter krepitev partnerstev med AU in civilno družbo (African Union Commission, 2023, 120–122).



Slika 2: Sestava Afriške unije (vir: avtor)

Finančne institucije Afriške unije predstavljajo afriška centralna banka, afriška investicijska banka in afriški denarni sklad. Poleg tega si prizadevajo za vzpostavitev vseafriške borze. Vloga teh institucij je izvajanje tesnejše ekonomske integracije. Vse institucije so v procesu nastajanja. Unija si prizadeva tudi za sprejetje makroekonomskih konvergenčnih meril za omogočanje spremljanja poti do skupne afriške valute. Afriška centralna banka bo ustvarjala skupno monetarno politiko in enotno afriško valuto kot način za pospešitev ekonomske integracije. Afriška investicijska banka bo spodbujala gospodarsko rast in pospeševala ekonomsko integracijo v Afriki. Afriški denarni sklad bo olajšal integracijo afriških gospodarstev z odpravljanjem trgovinskih omejitev in zagotavljanjem večje monetarne integracije. Ta prizadevanja so del širše Agende 2063 za krepitev ekonomskega sodelovanja in integracije na celini (African Union Commission, 2023, 120–122).

3.5 Proračun

Afriška unija vsako leto pripravi proračun. Osnutek proračuna se predstavi svetu stalnih predstavnikov, ki posredovane predloge proračuna predloži izvršnemu svetu v odobritev. Pred letom 2019 je izvršni svet proračunske predloge predložil skupščini v sprejetje, vendar je skupščina leta 2018 delegirala svoje pristojnosti za sprejemanje proračunskih predlogov izvršnemu svetu. Proračun se pripravi v štirih glavnih delih: stroški osebja, operativni stroški, kapitalski izdatki in programi. Zlata pravila AU za finančno upravljanje omejujejo operativni proračun na 20 odstotkov proračuna programov in plače na 30 odstotkov celotnega proračuna. Cilj je, da do leta 2025 države članice financirajo sto odstotkov operativnega proračuna, 75 odstotkov proračuna programov in 25 odstotkov proračuna za operacije za podporo miru. Do marca 2023 je 17 držav članic uvedlo 0,2-odstotno dajatev na vse uvoženo blago za financiranje proračuna. Skupni proračun za leto 2023 je bil določen na 654 milijonov ameriških dolarjev, za leto 2024 pa 605 milijonov ameriških dolarjev. Proračun za leto 2023 so v 31,3 odstotka financirale države članice, v 0,6 odstotka vzdrževalni sklad, v 1,5 odstotka administrativni stroški in v 66,6 odstotka mednarodni partnerji (African Union Commission, 2023, 210–211).

4 Aktualna politika

4.1 Agenda 2063

Aktualna politika AU se kaže predvsem v strateškem načrtu Afrike za preobrazbo celine v globalno silo prihodnosti – Agenda 2063. Gre za strateško vizijo celine za doseganje ciljev vključujočega in trajnostnega razvoja. Je izraz vseafriških prizadevanj za enotnost, samoodločbo, svobodo, napredek in skupno blaginjo. Ustanovitev Agende 2063 je bila spodbujena z ozaveščenostjo afriških voditeljev o potrebi po preusmeritvi in ponovni določitvi prednostnih nalog afriške skupnosti od boja proti apartheidu in doseganja politične neodvisnosti, ki so bili v središču OAE, predhodnice AU, do poudarka na vključujočem socialnem in ekonomskem razvoju, celinski in regionalni integraciji, demokratičnem upravljanju ter miru in varnosti. Glavni cilj strategije je vizija preusmeritve Afrike kot pomembnega akterja na globalnem prizorišču.

Agenda 2063 je konkreten načrt, kako namerava celina uresničiti to vizijo v petdesetletnem obdobju od 2013 do 2063. Vizija predstavlja afriške aspiracije za prihodnost: 1. uspešna Afrika, ki temelji na vključujoči rasti in trajnostnem razvoju; 2. integrirana celina, politično združena na temeljih vseafriške ideje in vizije afriške renesanse; 3. Afrika z dobrim upravljanjem, demokracijo, spoštovanjem človekovih pravic, pravičnostjo in vladavino prava; 4. mirna in varna Afrika; 5. Afrika z močno kulturno identiteto, skupno dediščino, vrednotami in prepričanji; 6. Afrika, katere razvoj temelji na ljudeh, zanašanje na potencial afriškega prebivalstva, zlasti žensk in mladine, ter skrb za otroke; 7. Afrika kot močna, združena, odporna in vplivna globalna partnerka. Vsaka od aspiracij vsebuje svoj nabor ciljev in identificira ključne vodilne programe, ki lahko spodbudijo gospodarsko rast in razvoj Afrike ter vodijo k hitri preobrazbi celine. Agenda prav tako določa ključne aktivnosti, ki bodo izvedene v desetletnih izvedbenih načrtih, s čimer bo zagotovila kvantitativno in kvalitativno merljive rezultate (African Union Commission, 2015, 1–10; African union, 2024b).

4.2 Izvajanje Agende 2063

Razvojna agencija AU je v sodelovanju s komisijo AU februarja 2022 izdala drugo poročilo o izvajanju Agende 2063 za obdobje 2014–2023. Poročila se izdajajo za vsako dveletno obdobje. Poročilo navaja, da je Afrika dosegla povprečen napredek 51 odstotkov pri ciljnih za leto 2021. Najbolje se je izkazala pri drugi aspiraciji, v kateri je bila učinkovitost 84 odstotkov, predvsem zaradi napredka

pri afriškem sporazumu o prosti trgovini. Napredek je bil opažen tudi pri aspiraciji štiri (63 odstotkov) in aspiraciji sedem (58 odstotkov). Aspiracija šest je dosegla napredek 67 odstotkov, medtem ko je bilo pri aspiraciji pet opaženih 45 odstotkov napredka. Prva aspiracija je pokazala nizek napredek (37 odstotkov), prav tako aspiracija tri (42 odstotkov). Regija Vzhodna Afrika je imela najvišjo regionalno učinkovitost s 53 odstotki. Napredek je bil tudi pri izvajanju 15 ključnih projektov Agende 2063, zlasti pri operacionalizaciji afriškega območja prostega trgovanja. Dosežen je bil tudi napredek pri vseafriškem elektroomrežju in enotnem afriškem trgu zračnega prometa. Pandemija covid-19 je povzročila znaten fiskalni pritisk na afriške vlade, kar je vplivalo na socialno-ekonomske dosežke celine in potisnilo milijone Afričanov v skrajno revščino. Napredek je bil zaznan na področju prizadevanj za učinkovito vključitev Agende 2063 na vseh ravneh, s poudarkom na povečanju medsebojne odvisnosti z agendo Združenih narodov za trajnostni razvoj in afriško razvojno banko. Izvršni svet je odobril strategijo za financiranje in mobilizacijo virov Agende 2063, s poudarkom na mobilizaciji potrebnih sredstev za njeno izvajanje. Poročilo poudarja potrebo po večji politični podpori in odgovornosti, okrepitevi programiranja, izboljšanju upravljanja podatkov in kapitalizaciji znanja ter spodbujanju mobilizacije virov za učinkovito financiranje Agende 2063. Poročilo v sklepu poudarja, da je Afrika kljub izzivom, ki so jih predstavljale strukturne težave in pandemija covid-19, pokazala znaten napredek pri izvajanju prvega desetletnega načrta Agende 2063. Vendar pa trenutni trendi kažejo, da celina do leta 2023 verjetno ne bo dosegla nekaterih ciljev (African Union Development Agency, 2022, 1–6).

5 Reforme AU

Leta 2016 so afriški voditelji ugotovili, da so institucionalne reforme AU nujne, glede na vlogo, ki jo AU pričakuje pri vodenju in doseganju vizije Agende 2063 o gospodarski rasti in razvoju Afrike. Predsednika Paula Kagameja iz Ruande je julija 2016 pooblastila skupščina, da vodi ta proces. Imenoval je vseafriško svetovalno ekipo, ki mu je pomagala v tem procesu, ekipa pa je vključevala strokovnjake s področij financ, razvojne banke, ekonomske komisije ZN in drugih področij. Analize AU so pokazale, da se AU spoprijema s številnimi izzivi, kot so visoka stopnja fragmentacije, zapletena sestava z omejeno upravljavsko zmogljivostjo, finančna odvisnost od partnerskega financiranja in omejena koordinacija med AU in regionalnimi gospodarskimi skupnostmi. Za uresničitev ambicij Agende 2063 in zagotovitev učinkovitega delovanja je svetovalna ekipa sklenila, da se mora AU preusmeriti in zagotoviti potrebne institucionalne

zmogljivosti. Izpostavila je pet ključnih področij za preobrazbo unije, ki zahtevajo nujno ukrepanje. Izpostavljena področja so bila osredotočanje na manjše število prednostnih področij, povezovanje z afriškimi državljani, operativna učinkovitost in zagotavljanje trajnostnega financiranja. Za zagotovitev implementacije reform so bili priporočeni vzpostavitev večjega nadzora, enote v komisiji za vodenje izvajanja reform in mehanizma za zagotavljanje implementacije reform. Septembra 2017 je AU ustanovila enoto za institucionalne reforme, da bi koordinirala prizadevanja za izpeljavo reform (African Union, 2024a).

6 Uspehi in neuspehi Afriške unije kot prikaz vpliva organizacije na mednarodno skupnost

Afriška unija igra eno izmed pomembnejših vlog v svetovnem mednarodnem redu. Njeni uspehi in neuspehi neposredno vplivajo na njeno vlogo in zaznavanje, predvsem kot največjega predstavnika afriških držav. Uspehi organizacije krepijo pozicijo Afrike na svetovnem prizorišču. Vendar pa se unija spoprijema tudi z izzivi, ki prinašajo neupoštevanje organizacije v mednarodnem okolju in finančno odvisnost, kar zmanjšuje njeno učinkovitost in vpliv. V nadaljevanju bomo predstavili ključne uspehe in neuspehe AU, ki vplivajo na njen položaj in moč v mednarodni skupnosti.

6.1 Poenotenje stališč afriških držav v mednarodnem okolju

Afriška unija pomembno vpliva na svetovni mednarodni red s krepitvijo položaja afriških držav in vlad v mednarodnem okolju. Kot forum AU omogoča koordinacijo politik in odločitev glede mednarodnih vprašanj na vrhovih, kjer se afriški predstavniki dogovarjajo o skupnih stališčih. Ti vrhovi služijo kot platforma za mobilizacijo podpore za vprašanja pomembna za Afriko, vključno z obravnavo vprašanj v ZN in zaščito afriških vlad pred mednarodnimi pritiski. Poenotenje stališč 55 članic je vse prej kot preprosta naloga. Poudariti velja tudi vlogo AU kot koordinacijskega telesa za regionalne ekonomske skupnosti v razpravah o napredku, izzivih, rešitvah in načinih poglobitve integracije regionalnih mednarodnih organizacij. Unija je igrala pomembno vlogo pri financiranju mirovnih misij, kar je afriškim voditeljem omogočilo zavzeti bolj samozavestna stališča na mednarodni ravni. Prav tako je izboljšala sposobnost voditeljev, da se uprejo pritiskom močnih akterjev v mednarodnem sistemu, in je bila ključna pri obrambi pred mednarodnim kazenskim sodiščem. Unija pomaga afriški skupini v ZN in drugih mednarodnih organizacijah pri koordinaciji dejanj ter

usklajevanju stališč, kar krepi enoten glas Afrike na mednarodni ravni. Te uspehe nadgrajuje z vzpostavitvijo stalnih predstavništev pri ključnih mednarodnih organizacijah. Unija je poenotila afriške člane Varnostnega sveta ZN, omogočila izražanje skrbi afriških vlad brez povračilnih ukrepov in služila kot forum za podporo kandidatom za mednarodne položaje. Tako je povečala prisotnost in vpliv Afrike v mednarodnem sistemu, kar omogoča afriškim državam, vladam in političnemu razredu učinkovitejše sodelovanje v mednarodnih razpravah in odločitvah (Tieku, 2019, 5–7; Magoke in Öke, 2023, 11).

6.2 Sprememba liberalne demokratične miselnosti afriške celine

Afriška unija je imela ključno vlogo pri spreminjanju sprejemanja vseafriške ideje v Afriki, usmerjajoč celino k sprejemanju liberalnih vrednot in norm kot temeljev meddržavnega sodelovanja. Ta prehod je pomemben premik od zgodovinsko levičarskega in nacionalističnega pristopa, ki je bil pogosto v nasprotju z liberalnimi načeli, kot sta demokracija in človekove pravice. Tradicionalne afriške vrednote so bile kritične do liberalnih vrednot, povezanih z večstrankarsko demokracijo in človekovimi pravicami, ki so bile videne kot tuje afriški kulturi (Tieku, 2019, 7).

6.3 Vloga Afriške unije pri ohranjanju miru

Afriška unija se je uveljavila kot pomemben akter v afriškem prostoru glede miru in varnosti. Preoblikovala je pristop vlad na celini iz kulture brezbriznosti v kulturo aktivne skrbi za afriški mir in varnost. Ustanovni akt AU omogoča več različnih načinov posredovanja: pogajanja, mediacija, izvajanje političnega pritiska, sankcije, obsodbe, diplomatska prizadevanja, posvetovanja, olajšanje reševanja sporov itn. ter daje uniji širši okvir za posredovanje v afriških državah z namenom zaščite življenj. Unija je s svojim pristopom k ohranjanju miru rešila številna civilna življenja v državah, kot so Burundi, Komori, Kenija, Sudan in Somalija. Vendar pa je treba priznati tudi nekatere spodrseljaje organizacije, kot sta reševanje konflikta v Libiji in mižanje na obe očesi glede zločinov v Tigraju v Etiopiji. Unija je glede konflikta v Libiji sicer hitro posredovala v krizi, vendar pa so neusklajeni delni interesi posameznih članic, predvsem pa neupoštevanje stališč in prizadevanj unije s strani mednarodne skupnosti in politično močnejših držav, onemogočili uspešnejšo nevojaško rešitev konflikta. V večini primerov je AU sicer odigrala ključno vlogo pri preprečevanju konfliktov in mirnem reševanju nasilja, intervenirala v politično zahtevnih situacijah in preprečila, da bi se razvile

v popolno nasilje. Delo unije na področju preprečevanja konfliktov in mediacije je kljub svoji učinkovitosti pogosto ostalo neopaženo, predvsem zaradi delovanja prek posrednikov in slabe komunikacije o svojih aktivnosti (Tieku, 2019, 8–9; Nte, 2020, 9; Zähringer in Brosig, 2020, 5–16; Staeger in Fagbayibo, 2024).

6.4 Inovativne strukture odločanja Afriške unije

Eden izmed ključnih dosežkov unije je ustvarjanje stroškovno učinkovitih, agilnih in inovativnih mednarodnih organov odločanja na veliko področjih, kot so mir in varnost, izobraževanje, človekove pravice, upravljanje, znanost in tehnologija ter socialne zadeve. Medtem ko so inovacije unije na področju mednarodnega odločanja o miru in varnosti dobro znane, obstajajo tudi druge manj znane institucije AU, ki delujejo z omejenimi sredstvi, ponujajo pa pomembne storitve afriškim vladam in politični eliti. Ena takšnih enot je enota za volilno pomoč AU, ki deluje znotraj oddelka za politične zadeve in jo ključni deležniki, kot so afriške vlade, volilna telesa v Afriki, donatorji in celo druge mednarodne misije za opazovanje volitev, kljub majhnemu proračunu izjemno cenijo. Enota letno prejme približno 15 povabil za opazovanje volitev, kar kaže na velik pomen, ki ga afriške vlade pripisujejo njenemu delu, celo kadar obstajajo resna nesoglasja med vlado in unijo. Kljub kontroverznosti, kot je bilo sprejetje povabila Egipta za spremljanje volitev leta 2014, ki so bile izvedene kljub suspendiranju države iz AU, to dejstvo poudarja pomembnost enote za volilno pomoč v očeh afriških vlad (Tieku, 2019, 9–10).

6.5 Prispevek Afriške unije k oblikovanju pravil in norm

Pravila AU pokrivajo veliko področij, kot so mednarodni kriminal, terorizem, upravljanje z epidemijami in naravnimi katastrofami, varnost hrane, begunci in migracije. Posebej izstopa pakt AU o neagresiji in skupni obrambi, ki med drugim kriminalizira pridobivanje ozemlja z uporabo sile in se zavezuje k preprečevanju genocida ter zločinov proti človečnosti. Na področju pravic žensk je protokol o pravicah žensk v Afriki uvedel številne inovacije, vključno s pravico do splava in prepovedjo ženskega obrezovanja. Ta pravila unije ne samo da oblikujejo politike, temveč imajo tudi praktičen učinek, na primer pri spodbujanju enakosti spolov znotraj komisije AU. Organizacija je prav tako uspešno razvila norme, ki so vplivale na upravljanje držav članic, kot je norma proti državnim udarom. Ta norma je pripomogla k zmanjšanju števila državnih udarov na celini in je postala model za druge regionalne organizacije. Prav tako je AU igrala ključno vlogo

pri promociji človekovih pravic, omogočila zagovornikom pravic uporabo AU pravil za izpostavljanje vlad, ki kršijo te pravice (Tieku, 2019, 10–12). Nekateri kritiki sicer opozarjajo na slabšo integracijo držav AU zaradi afriško-arabskega vprašanja in s tem povezanih rasnih napetosti. V državah, kot so Mavretanija, Libija in Sudan, suženjstvo in etnično čiščenje temnopoltih prebivalcev ni nov pojav in se do danes nadaljuje brez zmanjšanja. Libija kot ena izmed afriško-arabskih držav je v zadnjih letih začela zaslužnjevati temnopolte Afričane, ki so se znašli v tej državi na poti v Evropo v iskanju boljšega življenja. Ti migranti večinoma prihajajo iz Zahodne Afrike, od koder bežijo pred gospodarskimi težavami in politično nestabilnostjo v svojih državah. Tako se postavlja vprašanje, ali je mogoče uresničiti idejo AU, medtem ko severnoafriške arabske države izkazujejo simpatije z arabskim svetom in Arabsko ligo, ne pa Afriško unijo (Leshoele, 2020, 10).

6.6 Vplivanje na ravnanje držav članic

Afriška unija je naredila pomembne korake pri urejanju vedenja svojih članic, zlasti pri spodbujanju afriških vlad k ustreznemu ravnanju. S svojim mandatom za koordinacijo in nadzor izvajanja politik je uspešno uporabila strategijo imenovanja in sramotenja vlad, ki niso izpolnjevale njenih politik in odločitev, s posebnim poudarkom na spodbujanju enakosti spolov. Ta pristop je povzročil razvoj številnih institucionalnih okvirov za spodbujanje vprašanj spolov v afriških državah od nastanka organizacije. Unija je uporabila svoje pristojnosti za zagotavljanje, da se afriško varnostno osebje na misijah za podporo miru drži kodeksa ravnanja in pravil angažiranja AU, s poudarkom na ničelni toleranci do spolnih zlorab. To je vključevalo vzpostavitev neodvisne preiskave obtožb o spolnem izkoriščanju in zlorabi s strani kontingentov in civilnega osebja v misiji unije v Somaliji, kar je vodilo do ukrepanja proti obtoženim. Ta prizadevanja kažejo na njen pristop k spodbujanju odgovornega in profesionalnega vedenja med svojimi člani in prispevajo k izboljšanju standardov ravnanja v mednarodnih mirovniških misijah (Tieku, 2019, 12–13).

6.7 Slaba implementacija odločitev organov Afriške unije

Afriška unija se spoprijema s slabimi rezultati pri uresničevanju odločitev na ravni držav članic in v afriških skupnostih. Vendar ne bi smela nositi glavne odgovornosti za to slabost. Težava je bolj v državah članicah, ki pogosto ne vključijo najbolj naprednih idej v nacionalno zakonodajo ali ne pooblastijo

domačih akterjev za izvajanje odločitev unije. Prav tako države članice pogosto ne ratificirajo odločitev, sprejetih na vrhovih unije, ali jih ne uveljavijo, kar je najpogostejša kritika šibkega vpliva organov unije na države članice. Kot smo omenili že pri opisu afriškega sodišča za človekove pravice in pravice ljudstev, ima ta pristojnost samo za primere iz držav podpisnic ustanovnega protokola sodišča. Teh je bilo do septembra 2017 trideset. Prav tako imajo v vseafriškem parlamentu svoje predstavnike samo države, ki so ratificirale protokol o sestavi parlamenta. To kaže na vprašanja glede zmogljivosti organizacije in pomena, ki ga afriške vlade pripisujejo njenemu delu. Če bi afriške države uresničile odločitve unije, bi celina doživela pomembne spremembe. Manj Afričanov bi tvegalo svoja življenja na Sredozemskem morju in v libijski puščavi v iskanju boljših možnosti v Evropi, če bi bile odločitve unije o mladih, vključno s tistimi v afriški listini o mladih, v celoti uresničene. Vodstvo unije je tako zaskrbljeno zaradi nizke stopnje uresničevanja odločitev, da je sklenilo, da ne bo sprejemalo novih odločitev, dokler se ne bo zagotovilo izvajanje že sprejetih odločitev AU (Tieku, 2019, 14; Staeger in Fagbayibo, 2024).

6.8 Organizacija za ljudi

Preoblikovanje OAU v AU je bilo zasnovano kot korak k sodelovanju širšega kroga Afričanov pri odločanju in uvedbo institucij osredotočenih na navadne ljudi. V praksi pa ni tako. Kljub temu da bi skladno z ustanovitvenim aktom parlament moral imeti zakonodajno moč, ima v resnici samo posvetovalne pristojnosti. Prostor za udeležbo običajnih Afričanov in civilne družbe pri odločanju v preostalih organih unije je prav tako zanemarljiv. Organizacija ostaja elitni klub, dostopen predvsem političnemu razredu in izobraženi eliti. Srečanja so pogosto izključujoča, organizirana v jeziki, ki niso dostopni večini Afričanov, kar omejuje razširjenost in vpliv unije na celotno afriško prebivalstvo. Selektivna udeležba, dana izkušnim udeležencem, in elitna narava dogodkov organizacijo dodatno oddaljujeta od mlajše afriške populacije, zaradi česar je vpliv unije na življenja večine Afričanov omejen. Resnica je, da si večina voditeljev držav ne želi delujočega nadnacionalnega organa, ki bi dal moč državljanom, zato ohranjajo tako rekoč absolutistično moč skupščine, ki ima pristojnosti, da ovrže katero koli odločitev drugih organov unije. (Tieku, 2019, 14–15; Nantulya, 2022.)

6.9 Vprašanje odgovornosti vodij in korupcija

Afriški uniji ni uspelo izkoristiti odličnih diplomatskih, pravnih in normativnih orodij za spremembo dejanskega vedenja politične elite, predvsem oklepanja oblasti. Pri tem izpostavljamo primer Konga, ko je unija nemo opazovala, kako se je predsednik Joseph Kabila kljub izteku mandata v decembru 2016 trmasto zadržal na oblasti, volitve njegovega naslednika pa so bile razpisane šele dve leti po izteku njegovega mandata. Medtem ko je Kabila neustavno zasedal položaj, mu je AU še vedno priznavala vse privilegije ustavno izvoljenega voditelja. Prav tako je pasivno spremljala, kako je predsednik Yoweri Museveni iz Ugande z vprašljivimi procesi odpravil ustavno določilo o omejitvi števila mandatov leta 2015 in omejitve glede starosti leta 2017, kar mu je omogočilo, da je podaljšal svoj 32-letni vpliv na oblast. Ni ji uspelo spodbuditi resničnega odpiranja političnega prostora v nedemokratskih režimih. Nekateri izmed spornih voditeljev so celo postali vodje organizacije. Unija je ostala samo opazovalka ob ljudskih pozivih po spremembi režima in demokratičnih reformah v državah, kot sta Togo in Kamerun.

Tudi korupcija je tesno povezana z nedemokratskim zadrževanjem na oblasti. V Afriki številni ljudje korupcijo vidijo kot težavo, ki vključuje poneverjanje sredstev, zlorabo vladne lastnine, nepotizem, favoriziranje osebnih znancev, zlorabo javne oblasti in položaja. Korupcija velja za nevarno slabost, ki je regijo pestila že dolgo in je odgovorna za njen slab razvoj. Vprašanje korupcije je tako razširjeno, da je Afriko pahnilo v regresijo, brez kakršnega koli ekonomskega napredka. Njen učinek je tako vseprisoten, da je celini prinesel slabo podobo med narodi sveta in posledično visoko brezposelnost, nizko tujo neposredno investicijo, nizko kakovost in standard izobraževanja ter nizek življenjski standard. Tako uniji ni uspelo uporabiti vseh diplomatskih in pravnih orodij za reševanje najbolj perečih vladnih problemov v Afriki (Akuche, b. d., 30–31; Tieku, 2019, 15–16).

6.10 Neuspehi vodenja z zgledom

Afriška unija v nekaterih pogledih odraža svoje članice, saj slabo prakso vodenja posameznih afriških držav najdemo tudi znotraj organizacije. Kljub temu da imajo vsi državljani enake možnosti za sodelovanje v procesih AU, se je v praksi pokazalo, da so predvsem predstavniki iz slabo upravljanih afriških držav uspešno pridobili vodilne položaje znotraj komisije, kar je prineslo slabe prakse upravljanja in odločanja. Ti uradniki niso vajeni slediti ustaljenim demokratičnim procesom in participativnim odločitvam ali spoprijemanju z

izzivi podrejenih. Namesto tega so navajeni ukazovati in zahtevati poslušnost od podrejenih, kar je v uniji uvedlo in celo normaliziralo slabe prakse upravljanja, ki so se jih naučili doma. Ta slog upravljanja, uveden v sistem unije, ni bil dobro sprejet med birokrati iz držav, kjer so kultura razprave in spoštovanje dobro razviti. Spopad kultur med birokrati iz odprtih in demokratičnih afriških držav ter njihovimi kolegi iz avtoritarnih držav je pogosto prikazan v kontekstu razkola med »Angleži« in »Francozi« v komisiji AU. Pogosto je slišati, da »Angleži« trdijo, da »Francozi« nimajo spoštovanja do ustaljenih postopkov in prinašajo svojo avtoritarno mentaliteto propadajočih držav v komisijo AU, medtem ko »Francozi« odgovarjajo, da njihovi angleško govoreči kolegi ne razumejo dinamike birokratske politike ali ne spoštujejo avtoritete. Plemenska mentaliteta znotraj komisije AU otežuje razvoj institucionalne koherentnosti in učinkovitosti unije (Tieku, 2019, 16).

6.11 Težave z izboljšanjem trgovine med afriškimi državami

Spodbujanje trgovine znotraj Afrike je bil eden glavnih razlogov za preoblikovanje OAE v AU. Unija naj bi z uporabo pogodbe o afriški ekonomski skupnosti promovirala trgovino znotraj Afrike in pospešila proces ustvarjanja afriške proste trgovinske cone. Kljub temu da je unija podedovala pogodbo za celinsko afriško ekonomsko skupnost z ambicioznim programom za prosto trgovino ter finančno pomoč afriške razvojne banke, je imela zanemarljiv vpliv na trgovino znotraj Afrike. Po podatkih afriške razvojne banke je trgovina znotraj Afrike, ki po mnenju poročila predstavlja največji potencial za ustvarjanje trajnostnega gospodarskega razvoja in integracije v Afriki, narasla le z 10 odstotki v letu 2000 na okoli 16 odstotkov v letu 2014. Poročilo je pokazalo, da je trgovina z izdelki, ključna za katero koli smiselno trgovino med afriškimi državami, v tem obdobju padla z 18 na 15 odstotkov. Še bolj skrb vzbujajoče je, da je kakršna koli rast trgovine znotraj Afrike od ustanovitve unije nastala kljub uniji, in ne zaradi nje (Tieku, 2019, str. 17). Nekateri avtorji opozarjajo tudi, da je unija s svojim pristopom od zgoraj navzdol, ki zmanjšuje avtoriteto regionalnih ekonomskih skupnosti, imela negativen vpliv na subregionalno integracijo in trgovino (Magoke in Öke, 2023, 11).

6.12 Nezmožnost zagotavljanja finančne samostojnosti

Afriška unija se spoprijema s problematično finančno odvisnostjo od zunanjih donatorjev, vključno z EU, ZDA, Kitajsko, Indijo, Turčijo in Južno Korejo, ki so od njene ustanovitve prispevale večji del proračuna AU. Na vrhu unije leta 2016 je skupščina sprejela več ukrepov za finančno avtonomijo, vključno z uvedbo 0,2-odstotne dajatve na uvoz, ki naj bi prinesla približno 1,2 milijarde ameriških dolarjev letno. Novi način financiranja naj bi uniji omogočil financiranje sto odstotkov svojega operativnega proračuna, 75 odstotkov svojega programskega proračuna in 25 odstotkov proračuna za mirovne operacije. Do decembra 2018 je odločitev o zbiranju dajatve sprejelo 25 od 55 članic, dejansko zbiranje dajatve pa je izvajalo 16 članic. Zaradi težav z lastnim financiranjem AU še vedno težko premaguje svojo zunanjo finančno odvisnost. Kot smo navedli že v poglavju o proračunu, so proračun za leto 2023 v 66,6 odstotka financirali zunanji partnerji. Kljub prizadevanjem za finančno neodvisnost večina opazovalcev afriške politike in unije pričakuje, da bo unija še naprej odvisna od zunanjih sredstev v bližnji prihodnosti. Njena odvisnost od zunanje velikodušnosti predstavlja celinsko zadrego in vzbuja skrb pri tistih, ki so globoko zainteresirani za celinsko integracijo. Pri zunanjih opazovalcih takšna odvisnost vzbuja skrb, ali zunanja pomoč financira projekte, ki so pomembni za unijo, ali pa tuji partnerji spodbujajo projekte, ki so pomembni za tuje države (African Union Commission, 2023, 211; Tieku, 2019, 17; African Union Commission, 2020, 4–5; Staeger in Fagbayibo, 2024).

7 Sklep

Afriška unija ima s svojo osredotočenostjo na spodbujanje miru, varnosti in trajnostnega razvoja na afriški celini kot naslednica OAE pomembno vlogo v globalnem političnem, ekonomskem in socialnem okolju. V svoji vlogi ne zastopa le interesov afriških držav na svetovnem odru, temveč tudi aktivno sodeluje pri oblikovanju mednarodnih norm in politik. Njen pomen izhaja iz sposobnosti, da na mednarodni ravni deluje kot enotna in močna sila, ki prispeva k oblikovanju globalnega reda in spodbuja regionalno integracijo ter sodelovanje. Njena moč lahko izhaja predvsem iz koordinacije skupnih stališč afriških držav na mednarodni ravni, kar krepi afriško solidarnost in njen vpliv v globalnih razpravah.

Eden ključnih uspehov unije je njen prispevek k miru in varnosti na afriški celini. S svojimi mirovnimi operacijami in prizadevanji za preprečevanje konfliktov

dokazuje sposobnost aktivnega odzivanja na varnostne izzive, s čimer rešuje življenja in ohranja stabilnost. Organizacija je izvedla več uspešnih posredovanj, ki so prispevala k preprečevanju eskalacije konfliktov in zaščiti civilnega prebivalstva. Prav tako igra pomembno vlogo pri spodbujanju demokratičnih vrednot in načel ter človekovih pravic. S svojimi politikami in iniciativami spodbuja države članice k spoštovanju pravne države, demokratičnih institucij, transparentnosti in odgovornega vodenja. Skozi različne mehanizme krepí pravni red in spodbuja demokratizacijo na celini.

Kljub številnim uspehom jo še vedno pestijo pereči izzivi. Finančna odvisnost od donatorjev zunaj celine omejuje njeno avtonomijo in učinkovitost. Prizadevanja za finančno samostojnost so sicer v teku, vendar je pot do popolne finančne neodvisnosti še dolga. Prav tako se spoprijema z izzivom enotnosti med svojimi članicami, saj različni politični, ekonomski in varnostni interesi pogosto vodijo do nesoglasij ter neenotnosti med članicami, ki lahko zmanjšajo njeno sposobnost učinkovitega odzivanja na regionalne izzive in vlogo v svetu. Agenda 2063, strateški načrt za preobrazbo Afrike, predstavlja vizijo razvoja, ki temelji na ideji integrirane, uspešne in miroljubne celine. Kljub napredku na nekaterih področjih je izvajanje agende soočeno z ovirami pri izboljšavah v smislu infrastrukture, zdravstva, izobraževanja in ekonomske integracije. Reforme AU, zasnovane za izboljšanje operativne učinkovitosti in finančne vzdržnosti, kažejo na priznanje potrebe po notranjih spremembah za doseganje ciljev Agende 2063. Te reforme so ključne za zagotavljanje, da bo unija ostala pomembna in učinkovita v spremenljivem globalnem okolju. Njen vpliv v mednarodnem okolju je tako mešanica uspehov in neuspehov. Vendar pa kljub izzivom ostaja ključna organizacija za afriško celino, ki ima potencial za pomembno vlogo v globalnih zadevah. Njena sposobnost za zagotavljanje enotne afriške perspektive v mednarodnih forumih, spodbujanje regionalne integracije in sodelovanja ter prizadevanja za izboljšanje življenjskih pogojev na celini so ključni za njen nadaljnji razvoj in vpliv. Za utrditev svoje vloge in učinkovitosti pa bo morala unija nasloviti notranje izzive, povečati finančno neodvisnost, izboljšati mehanizme za izvajanje in spremljanje politik ter nadalje spodbujati solidarnost in enotnost med svojimi članicami. Le tako bo lahko v prihodnje še naprej krepila svoje kapacitete in dosegla, da bo Afrika lahko zavzela svoje mesto kot enakovreden partner v globalnem sistemu.

8 Literatura in viri

1. African Union, 2024a. *About the African Union*. [Online]. Dostopno na: <https://au.int/en/overview>. [21. 3. 2024].
2. African union, 2024b. *Agenda 2063: The Africa We Want*. [Online]. Dostopno na: <https://au.int/en/agenda2063/overview>. [24. 3. 2024].
3. African Union Commission, 2015. *Agenda 2063: The Africa we want*. Addis Ababa, Ethiopia: African Union Commission.
4. African Union Commission, 2020. *Financing the Union: Towards the financial autonomy of the African Union*. Addis Ababa, Ethiopia: African Union Commission.
5. African Union Commission, 2023. *African Union Handbook 2023*. Addis Ababa, Ethiopia: African Union Commission. [Online]. Dostopno na: <https://au.int/en/handbook>.
6. African Union Development Agency, 2022. *Second Continental Report on the Implementation of Agenda 2063*. Midrand, Južnoafriška republika: African Union Development Agency.
7. Akuche, A. B., b. d. *The African Union: Issues and Challenges*.
8. Badejo, D. L., 2008. *The African Union*. New York: Chelsea House.
9. Benko, V., 1996. *Znanost o mednarodnih odnosih*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
10. Hernando de Larramendi, M., in Tomé-Alonso, B., 2017. Hernando, M. and Beatriz Tomé-Alonso, 2017. The Return of Morocco to the African Union. *IEMed: Mediterranean yearbook*, 2017, 229–232. *IEMed: Mediterranean yearbook*, 229–232.
11. Komisija za mednarodno pravo, 2011. *Draft Articles on the Responsibility of International Organizations, Article 2(a)*. [Online]. Dostopno na: https://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/draft_articles/9_11_2011.pdf. [21. 3. 2024].
12. Koremenos, B., Lipson, C., & Snidal, D., 2001. The Rational Design of International Institutions. *International Organization*, 55(4), 761–799.
13. Leshoele, M. (2020). AfCFTA and Regional Integration in Africa: Is African Union Government a Dream Deferred or Denied? *Journal of Contemporary African Studies*, 41, 1–15.
14. Magoke, P. M., & Öke, M. K., 2023. Coordination between the African Union and Regional Economic Communities towards achieving regional integration in Africa. *Istanbul Ticaret Üniversitesi Dış Ticaret Dergisi*.

15. Nantulya, P., 2022. *The African Union at 20: Much Accomplished, More Challenges Ahead*. [Online]. Dostopno na: <https://africacenter.org/spotlight/african-union-20-much-accomplished-more-challenges-ahead/>. [22. 2. 2024].
16. Nte, T. U., 2020. The 2019 Sudan Coup and Conflict Resolution by the African Union. *International Journal of Comparative Studies in International Relations and Development*, 6(1), 1–13.
17. OEDC, 2019. *The Contribution of International Organisations to a Rule-Based International System*. [Online]. Dostopno na: <https://www.oecd.org/gov/regulatory-policy/I>. [21. 3. 2024].
18. Petrič, E., 2022. Zunanja politika: Osnove teorije in praksa druga dopolnjena izdaja. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
19. Roger, C. B., & Rowan, S. S., 2022. Analyzing international organizations: How the concepts we use affect the answers we get. *Rev Int Organ* 17, 597–625. [Online]. Dostopno na: https://repositori.upf.edu/bitstream/handle/10230/49072/Roger_rio_anal.pdf?sequence=1&isAllowed=y. [21. 3. 2024].
20. South African History Online. (2024). *Organisation of African Unity (OAU)*. [Online]. Dostopno na: <https://www.sahistory.org.za/article/organisation-african-unity-oau>. [21. 3. 2024].
21. Staeger, U., & Fagbayibo, B., 2024. *The African Union is weak because its members want it that way – experts call for action on its powers*. [Online]. Dostopno na: <https://theconversation.com/the-african-union-is-weak-because-its-members-want-it-that-way-experts-call-for-action-on-its-powers-224191>. [5. 3. 2024].
22. Tiekou, T. K., 2019. The African Union: Successes and Failures. *Oxford Research Encyclopedia of Politics*.
23. Türk, D., 2015. *Temelji mednarodnega prava*. Ljubljana: GV Založba.
24. Udombana, N. J., 2002. The Institutional Structure of the African Union: A Legal Analysis. *California Western international law journal*, 33(1), 69–135.
25. Zähringer, N., & Brosig, M., 2020. Organised hypocrisy in the African Union: The responsibility to protect as a contested norm. *South African Journal of International Affairs*.
26. Združeni narodi, 2024. *Member states*. [Online]. Dostopno na: <https://www.un.org/en/about-us/member-states#gotoD>. [21. 3. 2024].